

Список використаних джерел.

1. UNESCO World Heritage Centre, whc.unesco.org.
2. Міщенко С. І. “Основи технік друку: ліногравюра, офорт, ксилографія”

УДК 7.05:[655.3.066.14:78]”1960”

Старченко Денис, студент кафедри дизайну

Радько Катерина, науковий керівник, старший викладач кафедри дизайну

Київський столичний університет імені Бориса Грінченка

ПСИХОДЕЛІЧНИЙ ПЛАКАТ І ОСОБЛИВОСТІ ДИЗАЙНУ МУЗИЧНИХ АФІШ ТА ОБКЛАДИНОК 1960-Х РОКІВ

***Анотація.** Розглянуто період розвитку плакатної графіки 1960-х років . Досліджено зв'язок течії психоделіки 60-х років ХХго ст. зі стилем ар-нуво. Закцентовано увагу на роботах ряду провідних дизайнерів свого часу, що присвятили свою творчість пошуку нових візуальних рішень та нової графічної мови.*

***Ключові слова.** графічний дизайн, рекламний плакат, афіша; музична обкладинка, ілюстрація, сюрреалізм, фантастичність, психоделічне мистецтво.*

Вступ.

Період 1960-х років це час сміливих експериментів у візуальному мистецтві. Митці в пошуках нових форм намагались поєднувати непокероване, а також відображати фантастичні та сюрреалістичні образи зміненої свідомості. Рух хіпі, що зародився у США, сформував нові поп-культурні меседжі, а вони, в свою чергу – нове мистецтво: нову музику, новий дизайн. Багато в чому психоделіка 60-х років ґрунтується на своїй попередниці – течії ар-нуво, де кожен автор мав своє особливе специфічне джерело інспірації. Наприклад, роботи Йокоо Таданорі, натхненні буддійською іконографією та традиційним японським живописом.

Матеріали та методи.

Об'єктом дослідження є графічний дизайн плакатів та музичних обкладинок обраної епохи. Предметом дослідження є засоби ілюстрування, що впливають на формування емоційного сприйняття тексту та читачького досвіду. У роботі застосовано методи візуального аналізу, компаративного порівняння, елементів типологічного аналізу книжкового дизайну та емпіричного дослідження на основі створення авторського макету ілюстрованого видання. Дослідження базується також на практичному досвіді розробки дизайну артубку «Історія української естради 1960-х – 1970-х».

Результати.

1960-ті роки стали епохою кардинальних змін у соціальному, культурному та естетичному житті суспільства. Це був час глобального перегляду цінностей, протестів

проти усталених норм, і, як результат, народження нових культурних течій. У центрі цих трансформацій опинилася музика — не лише як форма мистецтва, але й те, що об'єднувало покоління, надихало на ці зміни. Водночас музичне середовище спророчувало активний розвиток візуальної культури, зокрема — дизайну афіш і обкладинок альбомів, де особливе місце посів психоделічний стиль.

Це стало унікальним явищем, що поєднало елементи ар-нуво, поп-арту, сюрреалізму, оп-арту та східних філософій. Характерними рисами цього стилю є яскраві контрастні кольори, викривлена типографіка, складні композиції, використання символіки та образів, навіяних під впливом психоактивних речовин.

Як зазначають О. Колісник, І. Приходько та А. Сімак, саме у США та Великій Британії другої половини XX століття сформувався новий підхід до дизайну музичних афіш, що відображав соціальні, естетичні й технологічні зміни. Психоделічні афіші та обкладинки мали не лише інформативну, а й емоційно-психологічну функцію, впливаючи на глядача через візуальну естетику, яка відповідала ідеями свободи, духовного пошуку та бунту проти масової культури [1].

У Японії аналогічні процеси були помітні в творчості дизайнера Йокко Таданорі, який став знаковою постаттю японського авангардного графічного мистецтва. Його роботи поєднували західну психоделію з традиційними японськими візуальними формами, створюючи нову мову для музичних обкладинок, що вирізнялася еклектичністю, театральністю й високим ступенем концептуалізації [4]. Захопившись містикою та психоделікою, у 1960-х роках Таданорі Йокко здійснив паломницьку подорож до Індії. Вже наприкінці 60-х він здобув міжнародне визнання і в 1968 році його роботи були включені до постійної експозиції Музею сучасного мистецтва в Нью-Йорку. Порівнюючи з західними країнами, проявами психоделіки в дизайні та ілюстрації, в українському мистецькому середовищі художники не могли вільно звертатися до цих тем. Причиною була радянська цензура та ідеологічний контроль, проте в своїх роботах митці вдавалися до своєрідної форми візуального експерименту. Як зазначає В. Косів, український естрадний плакат 1970–1980-х років часто апелював до надреальності, декоративізму та символізму, що дозволяло йому виконувати не лише естетичну, а й метафоричну функцію. Так українські плакати набували власної психоделічної інтерпретації — прихованої, завуальованої, але не менш виразної [3].

Висновки.

Психоделічне мистецтво безсумнівно є тотожним поняттям сміливості, бунтарства та революційності. Воно відкрило абсолютно нове бачення графічного дизайну, інколи вважаючись навіть антидизайном. В різних країнах психоделіка розвивалась в своєму темпі, але так чи інакше її глобальний вплив на творчість численних митців і досі є фундаментальним.

Список використаних джерел

Колісник О. В., Приходько І. В., Сімак А. І. Особливості дизайну музичних афіш США та Великої Британії другої половини XX – початку XXI століття. *Art and design*. 2022. №2 (18).

Надія Червінська. Повернення ретро: головні дизайн-тренди 60-х, 70-х, 80-х. 2023 <https://blog.depositphotos.com/ua/retro-dyzajn-trendy-60-h-70-h-i-80-h.html>

Василь Косів. Українська надреальність у графічному дизайні естрадного плаката 1970—1980-х років. Народознавчі зошити. № 5 (125), 2015

Ian Lynam. The Album Design of Yokoo Tadanori. 2015 <https://daily.redbullmusicacademy.com/2015/06/yokoo-tadanori-album-design>